

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 156. — ŠTEV. 156.

NEW YORK, FRIDAY, JULY 6, 1934. — PETEK, 6. JULIJA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

TRIE STAVKARJI USMRČENI; NAD 60 RANJENIH

CALIFORNIJSKI GOVERNER JE ZAPOVEDAL NARODNI GARDI NAJ ZASEDE PRISTANIŠČE

Obupni boji za Bincon hrib. — Polkovnik je rekel, da bodo njegovi ljudje ravnali s štrajkarji kakor s sovražniki. — Policija je oddala v vrste stavkarjev več strelcev. — Boja se je udeležilo na dva tisoč štrajkarjev. — Povelje za mobilizacijo.

SAN FRANCISCO, Cal., 5. julija. — Trije stavkajoči pristaniški delavci so obležali mrtvi na ulici, nad šestdeset jih je bilo ranjenih, ko je policija s pomočjo revolverjev in plinskih bomb izpraznila ceste.

Policija je brezobzirno ravnala. S puškami, revolverji in plinskimi bombami je napadla delavce, ki se bore za boljše plače in za boljše delavske pogoje.

Od jutra do popoldne so se vršili vroči poulični boji med stavkarji in policisti.

Proti večeru je bila pozvana narodna milica na pomoč, ki je dobila tudi povelje, naj zasede pristanišče.

Polkovnik narodne garde je naročil svojim vojakom, da morajo ravnati s štrajkarji kakor s sovražniki.

Pristaniškim delavcem javno groze s strojnimi puškami, bajoneti in plinskimi bombami.

Vrhovni poveljnik državne milice je izjavil, da je treba za vsako ceno vzdržati mir. V skrajnem slučaju bo pozvana na pomoč tudi redna armada.

Ko je governor Merriam izdal proklamacijo, v kateri je rečeno, da je izbruhnila v San Francisco vstaja ter da je vsled tega potrebno posredovanje narodne garde, so policisti prvič izza začetka stavke oddali par salv v vrste stavkarjev, ki so bili oboženi le s palicami in kamenjem.

Takoj nato, ko so padli strelci, so policisti s krepelci navalili na štrajkarje in izpraznili ceste.

Bojev, ki so trajali ves dan, se je udeležilo nad dvatisoč štrajkarjev. Trije so bili usmrčeni, nad šestdeset jih je bilo pa ranjenih.

Zvečer je bilo mobiliziranih dva tisoč mož narodne garde. Povelje za mobilizacijo je izdal governor Merriam. Miličarjem načeljuje polkovnik Mittelstead.

Ko so stavkarji pod zaščito policijskih strojnih pušk razlagali ladje v pristanišču, so se vršili po ulicah obupni boji.

Pristaniški delavci, ki jih je dolga nezaposlenost pognala v obup, so se junaško branili. Hud boj se je vršil za Bincon hrib, ki je bil parkrat v rokah stavkarjev in parkrat v rokah policistov.

Policija je brezobzirno streljala. Več strelcev je bilo oddanih tudi proti hišam, v katerih so se nahajale ženske in otroci. Slednjič se stavkarji niso več mogli ustavljati organiziranemu napadu in so se s kriki pognali v beg.

Dve plinski bombi sta padli skozi okno Seaboard hotela, vsled česar je zavladala med gosti panika.

Z dolgo proklamacijo, ki je vsebovala tudi povelje za mobilizacijo narodne garde, je stopil governor Merriam pred prebivalstvo San Francisca. Governor je izjavil, da se nahaja mesto v stanju nemira, vstaje in drugih nevarnosti.

Ko je bilo mobiliziranih dva tisoč narodnih gardistov, je bilo rečeno, da bo pozvano tudi vojsko iz sosednjih mest.

Polkovnik Mittelstead, poveljnik narodne garde, je posvaril prebivalstvo, naj ne hodi v bližino pristanišča.

Dejal je, da se smatra za generala, ki se ima boriti s sovražno armado.

Narodni gardisti imajo bombe, napolnjene z ne-

Nemška vlada je preklicala obdolžitev

PERSHING V PARIZU

Pri obhajanju praznika neodvisnosti je korakal za ameriško zastavo in francosko trikoloro. — Udeleženi so bili tudi francoski dostojanstveniki.

Pariz, Francija, 5. julija. — General John J. Pershing, z belimi lasmi in vzravnani je zopet enkrat korakal po pariških ulicah za ameriško zastavo in francosko trikoloro z ameriškimi in francoskimi dostojanstveniki pri obhajanju 4. julija.

Bivši, 74 let stari vrhovni poveljnik ameriške vojske je tekom svečanosti stal pred spomenikom George Washingtona. Poleg njega je stal junak iz bojev pri Dardanah general Gouraud, ki je sedaj vojaški guvernir Pariza.

V svečanostih je bil vključen tudi obisk Lafayettejeve grobnice, kjer je namestnik ameriškega poslanika J. Theodore Morrison v svojem govoru spomnil na prvi Pershingov prihod v Francijo leta 1917. Na Lafayetteov grob so položile vence vse ameriške organizacije v Parizu.

Svečanosti so bile zaključene ob grobu nepoznanega vojšaka pod Arc de Triomphe. James R. Connelly, ki je bil v vojni ranjen, je prižgal luč.

KOMITAŠKA SKUPINA JE RAZPUŠČENA

Protogorov je naznanil razpust svoje čete. — Georgijev je zahteval konec macedonskega gibanja.

Sofija, Bolgarska, 5. julija. — Načelnik skupine macedonskih revolucionarjev Protogorov je naznanil, da je razpustil svojo četo. Do tega sklepa ga je pač napotil ukaz ministrskega predsednika Georgijeva, da mora biti konec macedonskemu gibanju.

Poleg Protogorovih komitašev pa je še druga macedonska komitaška četa, kateri poveljuje Fedor Mihajlov. Obe četi sta si bili v velikem sovražstvu in Mihajlovi pristajali so z umori skoro uničili Protogorovo skupino.

Sedaj pa je tudi Mihajlova skupina v veliki stiski. Mnogi njeni voditelji so zaprti. Sam Mihajlov pa se skriva v gozdovih. Njegovi pristajali so bili razoroženi in organizacija je bila razpuščena. Poznavalet macedonskega vprašanja pa dvomijo, da bi mogla nova bolgarska fašistična vlada zatreti macedonske revolucionarje, ki so preživeli turška, grška in srbska preganjanja.

Advertise in
"Glas Naroda"

kim posebnim plinom, ki povzroča bljuvanje. Človek, ki je temu plinu izpostavljen, ni najmanj dva dni zmožen za nikako delo.

IZ ŽIVLJENJA MME. CURIE

Skupno s svojim možem je odkrila radij in polonij. — Dobila je dve Nobelovi nagradi.

Pariz, Francija, 5. julija. — Mme. Marie Curie, čije delo v radiologiji je bila največja slava modernega časa, je umrla ob šestih zjutraj v sanatoriju v Sallanches v departmentu Savoy. Njena smrt je bila posledica bolezni, katero je povzročil radij.

Sirši franc. javnosti je prišla njene smrt nepričakovano, toda njeni ožji prijatelji so vedeli, da je bila že dolgo nevarno bolna. Ob njeni smrti postelji sta bili njeni hčeri Eve, ki je sloveča gledališka igralka in igralka na klavir ter Mme. Joliot, ki skupno s svojim možem nadaljuje delo svoje matere in očeta. Pokopana bo poleg svojega slavnega moža.

Malokdo si je pridobil toliko zaslug za človeštvo, kot Mme. Curie s svojim možem Pierre Curie, ki sta odkrila radij in polonij.

Mme. Curie je bila rojena kot hči profesorja na varšavskem liceju dr. Ladislava Sklodovskega 7. novembra 1867. Ko je bila dijakinja na vsenčistični v Varšavi, je bila zapletena v neko revolucionarno zaroto, vsled česar je dokončala iscučiliče Sarbonne. Tam se je seznanila z mladim profesorjem kemije Pierre Curie, s katerim se je poročila leta 1896. Neumorno je delala s svojim možem v laboratoriju ter se jima je slednjič 26. decembra leta 1898 posrežilo iz radioloaktivne rude izločiti radij, ki je postal neizmerne važnosti v znanstvenstvu.

Leta 1903 sta Pierre Curie in njegova žena prejela Nobelovo nagrado za kemijo. Leta 1906 je bil njen mož v Parizu povožen in je za posledico umrl. Leta 1911 je Mme. Curie zopet dobila Nobelovo nagrado.

ORLANDO PRIŠEL V AMERIKO

Vittorio Emanuele Orlando, ki je bil italijanski ministrijski predsednik med svetovno vojno in ki je bil edini med "velikimi štirimi" — Wilson, Clemenceau, Lloyd George in Orlando — ki ni hotel podpisati versailleške mirovne pogodbe in ki je sedaj star 73 let in je opustil politiko, je prišel v New York na parniku "Conte di Savoia".

Prišel je na obisk svoje hčere Mrs. Alberto Garabelli, ki stanuje v Great Neck, L. I. V Ameriki bo ostal šest tednov.

Ker Orlando ne zna angleški, spopetka ni hotel odgovorjati na vprašanja časnikarjev poročevalcev. Toda pozneje je v to privolil ter je povedal svoje mnenje o posredovanjem svojega zeta Garabellija. Rekel je, da so mirovne pogodbe zanj preveč zamotane, da bi jih mogel razumeti. Rekel je tudi, da mirovne pogodbe ni podpisal, ker ni bila pravična za Italijo.

JAPONSKI KABINET JE RESIGNIRAL

Saito je naznanil odstop kabineta cesarja Hirohito. — Kabinet je prevzel odgovornost za finančni škandal.

Tokio, Japonska, 4. julija. — Ministrijski predsednik Makoto Saito je cesarju Hirohito naznanil odstop celotnega kabineta. Saito je obvestil cesarja, da je kabinet prevzel odgovornost za finančni škandal, v katerega je zapleten namestnik finančnega ministra Iideo Kuroda.

Cesar je takoj poklical starejšega državnika princea Kimoci Sazonji iz njegove vile na deželi. Rekel je, da se hoče prej posvetovati s princem, predno bo kaj odločil in da bo pozneje oznanil, kdo bo naslednik dosedanjega ministrskega predsednika.

Cesar je naprosil Saito, da izvršuje posle ministrskega predsednika, dokler mu ne bo postavil naslednika.

Ministrijski predsednik Saito, ki je star 76 let in finančni minister Korejko Takahashi, ki je star 80 let, sta že pred več meseci izrazila željo, da bi se rada umaknila v zasebno življenje, toda sta ostala na svojih mestih na izrecno željo cesarja Hirohita, ker je prepričan, da more samo to preprečiti skrajno nacionalistično vlado in obvarovati ustavno vlado ter more dvigniti ljudsko zaupanje v politično stranke.

Komu bo poverjena naloga, da sestavi novo ministrstvo, je odvisno od princea Sazonjija, kaj bo svetoval cesarju. Pri svoji izbiri pa se mora priu oziirati na razne stranke in posebno na armado in mornarico, ki navzile svoji obljubi v poslanski zbornici, da se ne bosta mešali v politiko, ne bosta dovolili, da bi prišla na krmilo vlada, ki bi premenila dosedanje obrambno politiko. Armada zahteva vlado, ki bi bila zmožna utrditi odnose med Japonsko in Mančukuo; mornarica pa hoče vlado, ki bo mogla na mornariški konferenci prihodnje leto vztrajno zagovarjati zahteve mornarice.

Tokio, Japonska, 5. julija. — Admiral Keisuke Okada, ki je bil imenovan za novega ministrskega predsednika mesto odstopivšega admirala Makoto Saito je preuredil uradne sobe za nastop svoje službe.

Iz sob je odstranil vsako lepoticije in vso opremo. Novi ministrijski predsednik bo sedel na tleh in bo reševal vladne zadeve.

Ker hoče Okada dokazati, da ni dostopen za podkupljanje, je vsa darila, ki so prišla zanj iz cele dežele, takoj zopet vrnil pošiljateljem.

ROMUNSKI NAZLCI

Bukarešta, Romunska, 5. julija. — Romunski nazijci so neko nameravali slavnostno metiti s tem, da so prišli v preprosti uniformi. Ta slovesnost je bila prekinjena ob prijli polaganja vogelnega kamna čijaškega doma. Nek dijak je v svojem govoru zaklical "živijo" voditelju Železne garde, ki je predpovedana. Kralj Karol, ki je bil pri slavnosti navzoč, je takoj odšel, ne da bi imel govor, kakor je nameraval.

PAPEN JE BIL IMENOVAN ZA "MINISTRA POSAARJA"

Po nemškem časopisju se je raznesla vest, da je bil eden glavnih zarotnikov proti Hitlerjevi vladi general von Schleicher, kateri je bil v soboto ustreljen. Casopisi so zatrjevali, da je bil Schleicher v zvezi s francosko vlado ter da je deloval po njenih navodilih.

CAPONU SE DOBRO GODI

Pri boksanju je imel prvi sedež. — Pravi, da je za Chicago napravil več kot Insull.

Atlanta, Ga., 5. julija. — Mesto Atlanta se mora ponahati z najodličnejšimi gosti v zvezni kaznilnici. Med njimi zbujajo največje zanimanje gost iz Chicaga, Al Capone.

Pri boksanju, katerega je priredila kaznilniška uprava, je imel Capone prvo mesto, kakoršnega zavzemajo pri sličnih prireditvah najodličnejše osebe. Po končanem boksanju je Capone med svoje tovariše delil cigarete.

Več tednov so kaznenci, med katerimi je več bivših bankirjev, brokerjev in odvornikov, mnogo razpravljali o Samuelu Insullu. Zelo jih zanima, ako se mu bo posrečilo, da se izogne vsake kazni. Nekdo je vprašal Caponeja kot Insullovega somiščana, kaj misli o tem.

Srečen bo, — je rekel Capone, — ako ne bo obsojen na do smrtne ječe. Več dobrega sem napravil za Chicago kot Insull, in pogledajte, kaj imam od tega.

ROOSEVELT LOVI RIBE

Na krovu rušilca Gilmer, 5. julija. — Predsednik Roosevelt je obhajal dan neodvisnosti iz ribolovu. Vjel je zelo veliko ribo, tako imenovano barracuda.

Predsednik je stopil v čoln križarke Houston s svojima sinovoma Franklinom in Johnom ter svojim pribočnikom Wilsonom Brownom. Roosevelt je bil oblečen v moder sweater in bele hlače.

Ko je lovil ribe, je križarka Houston oddala njemu v čast 21 strelcev.

Roosevelt je vjel 35 funtov težko barracundo kmalu nato, ko je čoln zapustil križarko.

Križarka Houston je bil zasidrana ob Bahamskih otokih in v drugih čolnih so spremljali predsednika na ribolov detektivni in trije častniški poročevalci.

Posadka križarke je za praznik imela posebne svečanosti in veliko pojedino.

PRETEP V ŠPANSKI ZBORNICI

Madrid, Španija, 5. julija. — Med burno debato glede zaupnice vladi se prišlo hudih aporov med poslanci. Pričeli so se pretepati in nekateri poslanci so celo posegli po revolverjih. Slednjič je vlada vendarle dobila zaupnico, makar je bilo zadržanje kortezna odgovorno do 1. oktobra.

Med rojalisti in socialisti je prišlo do ostrih besed in celo pretepa.

Umevno je, da je ta obdolžitev zelo razburila Francoze. Francoški poslanik v Berlinu je včeraj pri nemški vladi odločno protestiral proti temu natočevanju, cesar posledica je bila, da je nemška vlada dementirala te govorice ter prepovedala časopisju še nadalje pisati o tem.

Nemški podkancler von Papen bo sicer še ostal v Hitlerjevem kabinetu, izgubil bo pa službo podkanclerja in bo imenovan za ministra Posaarja.

Zenkrat je seveda še vse odvisno od Hindenburga, če bo s tem Hitlerjev predlogom zadovoljen.

Po inozemstvu so se razširile govorice, da je kardinal Faulhaber državni jetnik v monakovski škofijski palači.

Včeraj se je iz zanesljivega vira izvedelo, da bodo nazijski napadalni oddelki (Sturm-Abteilungen) skriveni za osemdeset odstotkov.

Nemir v Nemčiji narasča. Židje in katoličani so v velikih skrbih, kar jih bo baže vlada začela preganjati.

DILLINGER JE OHROMEL

Ima tudi pokvarjeno roko. — Avtomobila ne more več voziti. — Skoro cela desna stran je mrtva.

Indianapolis, Ind., 5. julija. — Kot poroča list "The Indianapolis Star", je nek bivši kaznec, čigar imena pa list ne omenja, rekel, da je Dillinger tako poškodovan, da ne more več voziti avtomobila.

Kaznec pravi, da je bil pred nekaj meseci izpuščen iz kaznilnice, kjer je Dillingerja dobro poznal. Ko ga je pred nekaj tedni zopet videl v Chicagu, je opazil njegovo ohromelost.

Dillingerju se trese desna noga in desna roka je skoro mrtva; vsled tega je njegova cela desna stran skoro popolnoma hroma. Ako pa se Dillinger zelo razjezi, tedaj se more hitro gibati.

Posebno važna je trditve, da Dillinger ne more več voziti avtomobila, kajti policija se je vedno čutila njegovi veliki spretnosti, kakal je sredi največjega prometa znal pobeigniti s svojim avtomobilom.

JOHNSON JE BOLAN

Washington, D. C., 5. julija. — NIRA administrator general Hugh Johnson je bolan v Saratoga Springs, N. Y. 4. julija je nameraval govoriti po radio, toda je mesto njega govoril bivši governor države Colorado in uradni Johnsonov urada William H. Sweet.

bila njena molitva uslišana.
Ali mi res ni mogla kaj bolje
ga želeti?

GENERAL O RDEČI ARMADI

Politično bližanje Rusije s Francijo je privedlo tudi do vojaškega zblizanja, ki je že pokazalo svoje sadove zlasti na polju tehnike. Sovjetski vojaški strokovnjaki že študirajo na francoskih vojaških šolah, a v kratkem odpotuje več francoskih generalov v Rusijo, kjer bodo organizirali rdečo armado po sistemu organizacije francoske armade. Francoska armada je zlasti glede tehnike najboljše v Evropi. Kako je pa z rusko armado?

Francoski general Baratier, ki je rdečo armado temeljito proučil, priobčuje o nji celo vrsto člankov, zanimivih zlasti zdaj, ko se tako hitro ruši kitajski zid okrog Rusije. General Baratier govori najprej o položaju Rusije po revoluciji. Takrat so imeli Rusi dvojno izbiro, bodisi ustanoviti stalno armado ali pa odločiti se za sistem milice. Storili pa niso ne enega, ne drugega koraka, temveč so se odločili za novo formacijo armade. Ustanovili so stalno vojsko z razmeroma dolgo službeno dobo, poleg tega pa teritorialno milico in še posebne polke, ki služijo za notranjo varnost države. Rusija ima vsako leto 1.200.000 nabornikov, od katerih jih pa vpokliče samo 800.000. K vojakom pridejo samo najposlednejši, najbolj zdravi in najkrepkejši mladeniči, drugi morajo pa plačevati vojaški davek. Ti ostanejo v rezervi za primer vojne.

V redni vojski služijo vojaki pet let, ki se pa v praksi omeje na dve leti nepretrgane službe. V naslednjih treh letih vpokličejo vojake vsako leto na dva meseca. Od 25. do 40. leta ima rezerva tri vojaške vaje po en mesec. Za teritorialno milico določeno moštvo se izvežba v vojašnicah ali posebnih taboriščih. V prvem letu trajajo vježbe tri mesece, v drugem dva, v naslednjih treh letih pa po en mesec. S 25. letom se privede moštvo s teritorialne milice v rezervno, kjer ima iste vojaške vaje, kakor rezerva redne vojske. Tretja skupina okrog 340.000 moških služi v prvem letu dva meseca v poslovnih taboriščih, naslednja štiri leta pa po en mesec. Od petega leta službe spada tudi ta skupina v rezervno.

Redna armada šteje 562.000 moških, od teh 40.000 častnikov. V nji je 25 pehotnih divizij, 10 konjeniških, 20 polkov težkega topništva, 3 polki tankov, 3 tehnični polki, zelo močan letalski polk in tem polkom odgovarjajoči dopolnilni polki. Teritorialna milica obsega 41 pehotnih divizij, 3 konjeniške divizije in odgovarjajoče število tehničnih čet.

Tretja skupina izvežbane rezerve v mirnem času nima posebnih formacij, temveč služi v prvi vrsti za okrepitev redne vojske in milice. Aktivne divizije in divizije milice so združene po evropskem vzoru v 21 armadnih zborov po dve odnosno štiri divizije in en polk težkega topništva. Ti armadni zbori so pri mobilizaciji podlaga vse vojske. Konjeniške divizije so združene v štiri konjeniške abore, ki jim je dodeljena topniška konjenica. Strokovni polki so večinoma sestavljeni iz dobrovoljcev, ki se rekrutirajo iz stalne armade in so v prvi

vrsti na razpolago vladi. Ti polki vzdržujejo red in mir v državi.

General Baratier govori tudi o strogi disciplini v rdeči vojski. Ker je vojska v Rusiji opora vlade, ne sprejmejo nobenega častniškega kandidata iz meščanskih krogov. Častniki lahko postanejo v rdeči armadi samo komunistično orientirani mladeniči, ki so z uspehom dovršili vojaško šolo. Politične in vojaško-tehnične vaje trajajo tri leta. Da bi imela Rusija tudi na visokih mestih zanesljive ljudi, je bila znižana meja starosti in sicer na 40 let za subalterne častnike, na 45 za štabne in na 50 let za generale. Tako je nastal mlad častniški zbor, udan z dušo in telesom vladi, pripravljen vsak hip stopiti na branik države in režima.

Sovjetska vlada si mnogo prizadeva, da bi zgradila lastno industrijo orožja in streliva. Ti načrti so večinoma v zvezi z petletko. General Baratier pravi, da je ruska vojska že zdaj zelo dobro oborožena. Ima že mnogo avtomatičnega orožja, ki se lahko meri z orožjem najboljših oboroženih armad. Razmeroma slabe ceste ovirajo splošno motorizacijo in mehanizacijo vojske. Pač se pa močno razvija v Rusiji vojaško in civilno letalstvo. Vojaško in civilno letalstvo je v polnem razmahu in rusko zračno brodogradnja spada med največja in najmodernejša. Rdeča armada ima že zdaj dobro izoliran zbor pilotov in mehanikov. V letalstvu služijo vojaki tri leta.

General Baratier prihaja do zaključka, da je rdeča armada ne samo številčno zelo močna, temveč da služi v nji mladeniči in mošče, ki so izborni izveščani in zelo dobro oboroženi. V primeru vojne bi bila ruska armada zelo močan in nevaren nasprotnik. Sovjetska vlada pa naglašava povsod in vedno samo obramben značaj vojske. Tako bo vedno nastopala tudi proti Japoncem.

Znani konstruktor letal Fokker opisuje v nekem holandskem listu svoje vtise s študijskega potovanja po Sovjetski Rusiji. Fokker pravi, da je to, kar je dosegla Rusija v letalstvu, naravnost presenetljivo. Ob prihodu v Moskvo sem videl revijo 300 do 500 letal. Ni še odločeno vprašanje, ali bo v bodoči letalski vojni odločilo število ali jakost letal. Rusija ima povsem osredotočeno in sijajno dejnjo letalsko industrijo, ki izdeluje zlasti dobra prometna in bojna letala za bombardiranje. Mnogo dobrovoljcev se proglasa, ki hočejo postati vojaški piloti. 10% pilotov odpade na ženske. Na enem letališču sem videl v eni vrsti 50 šolskih letal. Tako temeljito urejene letalske šole, kakor jo ima Rusija, nisem videl v zapadni Evropi. Tudi pošto letalstvo je podrejeno vojaškemu.

Dvigalo usmrtilo otroka.

V Zagrebu se je pripetila težka nesreča. V hiši št. 3 na Kralja Petra trgu je dvigalo stlačilo štiri in pol leta starega Stjepana Požgajca. Nesrečnega otročka so hoteli takoj prepeljati na kliniko, pa je že med prevozom umrl.

PREDSEDNIK KUBE RANJEN

Polkovnik Batista, vrhovni poveljnik kubanske armade, pregleduje obvezno roko predsednika Mendieta, ki ga je ranil drobec bombe.

ŠE VEČJA SENZACIJA KAKOR KINO

V Blackpouen bodo v najkrajšem času odpeli menavsko gledališče. V gledališču, ki bi ga lahko imenovali daljnovidno, bodo udeleženci gledali prizore, ki se bodo odigravali na neki irski slovesnosti. S posebnimi pripravi bodo prenašali slike z narodne veselice na Irskem v gledališče na Angliškem. To je gotovo zgodovinski dogodek prvega reda. Senzacija je prav tako velika, kakor tedaj, ko so ljudje prisostvovali prvi kinematografski predstavi. Uresničili so se sanje velikih fantastov, kakor je bil Jules Verne.

Dolgo se je človeški um trudil, da uresniči te sanje. Ali ni zabavno gledati v Londonu ljudsko veselico, ki se prav v tistem času vrši na Irskem? Ali prisostvovali konjskim dirkam v Derbyju, v gledališču v Dublinu, ki je kakih 100 km oddaljen. Kmalu se bo to vsakomur zdelo tako priprosto in navadno, kakor se danes prav nič ne čudi zvočnemu filmu. Toda za vendar ni tako enostavno. Treba je bilo mnogo časa, preden so raziskovalci ta nenavaden izum uresničili. Misel je v zvezi z odkritjem lastnosti, že pred desetletji so ugotovili, da ta element odziva v večji ali manjši meri električni tok glede na to, ali je močnejši, ali manj razsvetljen. Na podlagi tega opazovanja so prišli na te zelenice in pozneje foto-elektrode, ki so jo odkrili v istem času kakor brezžično telegrafijo. S svetlobnim žarkom so oddajali podobno, ki naj bi jo telegrafsko prenesli. Temne točke na sliki so zadržale več svetlobe kakor svetle.

Ko so ta žarek uravnali na foto-elektrode, je izločil električni tok silo, ki se je stopnjevala, oziroma padala v zvezi s svetlobno močjo točke na sliki. Te električne sile lahko odajamo po žici ali brezžično v daljavo in če tako prenesemo vse točke svetle in temnejše na sliki, prenesemo tudi sliko samo. Mnogo časa je trajalo, preden so to odkritje tudi praktično uporabili, in sicer za telegrafijo slik in za daljnovidni sploh. Zasluga za to gre učenjakom Nipkovu, Carlu in Francozu Bellinu Pozneje so pri tem sodelovali Angleži Baird in Noetovisor, ki sta sestavila aparat, s katerim je bilo mogoče fotografirati v temi. Aparat za prenos slik iz daljave so najprej sestavili na Angliškem in v Ameriki. Zdaj prinesejo prvi vse te uspehe iz laboratorija v gledališče.

Jules Verne pripoveduje v neki knjigi, kako so na zemlji gledali sliki, ki je kazala življenje v podmornici, ki se je razvijala istočasno. Fantazija se je danes uresničila. Ljudem bodo lahko v svoji sobi ali celo v spalnici prisostvovali razburljivim tekmam, ki bodo potekale morda 50 km daleč proč.

PRVI INTERVIEW V STRATOSFERI

Znani asistent prof. Picard fizik Cosyns je te dni napravil nov poskusni vzlet v stratosfero in je vzel s sobo nekega ameriškega poročevalca. V višini 20.000 čevljev je Cosyns narekoval reporterju prvi interview v stratosferi. Američan je bil z razgovorom zadovoljen.

Cosyns hoče vzleteti s prostim stratotatom. Upa, da se mu bo ob tej priložnosti posrečilo dospeti v višino 55.000 čevljev. Cosyns je izdal poročevalcu tudi novico, da se pripravlja prof. Picard v kratkem na podvig s stratotatom, kjer se bo po možnosti dvignil v višino 90.000 čevljev.

"GLAS NARODA" zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

V KOVNICI "VIRA VSEGA ZLA"

Šef velikega angleškega lista je prejel izredno dovoljenje, da si more v vseh preteklih ogledati angleško kovnico denarja, po angleško "Royal Mint". Baš ob njegove obisku so v njej izdelovali jugoslovanske kovance, katerih so bili že polne močne vreče.

"V onih skladovnicah je točno 90 ton denarja", sta ga poučila spremljevalca. Izrek, ki ga večkrat čujemo v življenju "Denarja na ceste" in ki je sicer le nekakša bahavska primerja, je tu uresničen. "Koliko je pa denarja v tem skladu?" je vprašal vedno radoveden žurnalista. Spremljevalec je prebral listek, ki je bil priložen kveči ter pojasnil: "821.600 funtov". Časnikar pravi, da si je želel biti vsaj četrt ure sam v onem prostoru, pokl oknom pa da bi čakal manj tovrstni avtomobil, ki naj bi peljal vsaj pet ton. V vsak oddelek je mogoče priti le skozi dve toni težka vrata, ki se odklepajo samo onemur, ki je za odpiranje pooblaščen in poučen. Posebna policija ima stražo pri vsakih vratih.

V kovnici je zaposlenih okoli 400 oseb, ki so seveda vsestransko preizkušene in zanesljive. Nekateri delavci so zaposleni že 40 let. Lansko leto so izdelali 153.386.000 komadov raznega denarja, več kot polovico tega za izvoznost. Poleg denarja izdelujejo v tem 130 let starem častitljivem poslopiju tudi vse vrste svetinj, križec in druga vojaška kakor tudi civilna odlikovanja. Med svetovno vojno je bila kovnica tako silno zaposlena, da so morali stalno delati čez ure, kajti odklikovanj je bilo naokrog na milijone.

"Nisem si mogel predstavljati, da bi bil pregovor "Denar je sveta stvar", resničen, ko sem opazoval delavce, ki so brezbržično stali ob svojih strojih prav tako kot da bi iz strojev padali navadni žebelji, ne pa denar. Pol penija ali pol krone to je stroju, kakor tudi onemu, ki stroju streže, popolnoma vseeno. Stokrat v minuti udari, pa naj bo bakreni ali pa srebrni denar.

Spremljevalec je na začudenje vprašanje pojasnil, da je delavstvo dobesedno zaprto v kovnici in da se vrata po dokončanem delu ne odpro prej, dokler ni ugotovljeno, da se teža izdelanega denarja ujema s količino kovine, ki je bila zunaj dobavljena iz skladišča. Neko malenkost pač odhaja za kralo, ako pa manjka večja množina, sledi neizprosna telesna preiskava.

Dolga je pot kovine, preden pride iz žareče peči skozi razne valjarje, uravnalec in druge stroje do zadnjega, ki točno izloči vsak kos, ki je že za gram težji ali lažji kot potrebuje. Končno mora še kos kos na nakovalu, kjer ga strokovnjaki s silno tankim posluhom preizkusijo, imajo li pravičen ovenk. Trdijo, da povprečno na 1000 komadov komaj enega izločijo.

"Še potem, ko sem bil že zunaj velikanske kovnice", zaključuje angleški publicist, "sem razločno čul stroje z monotonimi udarci "tud, tud, tud", in pri vsakih teh "tud" je bil tvorjen en kos več tega "vira vsega zla".

NA ČAST JAPONSKEMU GENERALU

Pred kratkim je bil postavljen v Tokio spomenik generalu Nagoaka, katerega imenujejo "očeta japonskega letalstva". Pokojni general je imel silno dolge brke, kiso bile, kakor vidite na kipu, slične propelerju.

ROBOT UMORIL ČLOVEKA

Chicago ima svojevrstno kriminalno senzacijo:

Kakor znano, je v Ameriki nekaj časa vladala neka vrsta modne manije za stroje, ki so v obliki človeka opravljali vsakovrstna dela kot bilijeterji, zapiraleci vrat, prodajalci, blagajničarji itd. Posebno umetni med njimi so lahko govorili nekoliko stavkov in ne neka vprašanja celo odgovarjali. Eden izmed najbolj iznajdljivih konstruktorjev takšnih robotov je bil inženjer Rouwer, ki je imel v času visoke konjunktore za te stroje veliko delavnico z dvajsetimi mehaniki, v zadnjem času, ko je ta moda popuščala, pa tri. Vodja tega obrata je bil Rouwerjev asistent Colmanson.

Te dni so našli inženjerja v delavnici, sredi dovršenih in pol dovršenih človeških avtomatov mrtvega, oziroma ubitega. Na glavi je imel strašno rano. Preiskava je pokazala, da ga ni ubil človek, temveč mehanični robot. V bližini trupla je stal namreč strojni policist, čigar načrt je bil napravil Colmanson in ki so ga bili montirali nekoliko dni prej. Na zunanji je bil stroj povsem podoben ameriškim policistom, samo da je imel namestu ene roke vrtečo se ploščo in na obodu te plošče so bili jermeni, ki so imeli na koncu pritrdjene kovinske kroglice. S pritiskom na gumb se je plošča začela vrteti in gorje človeku, ki bi ga usekale kroglice na jermenih. Preiskava je pokazala, da so baš te kroglice raztrgale Rouwerju lobanjo, kajti na njih so našli sledove krvi in las, ki so bili enaki Rouwerjevimi lasmi.

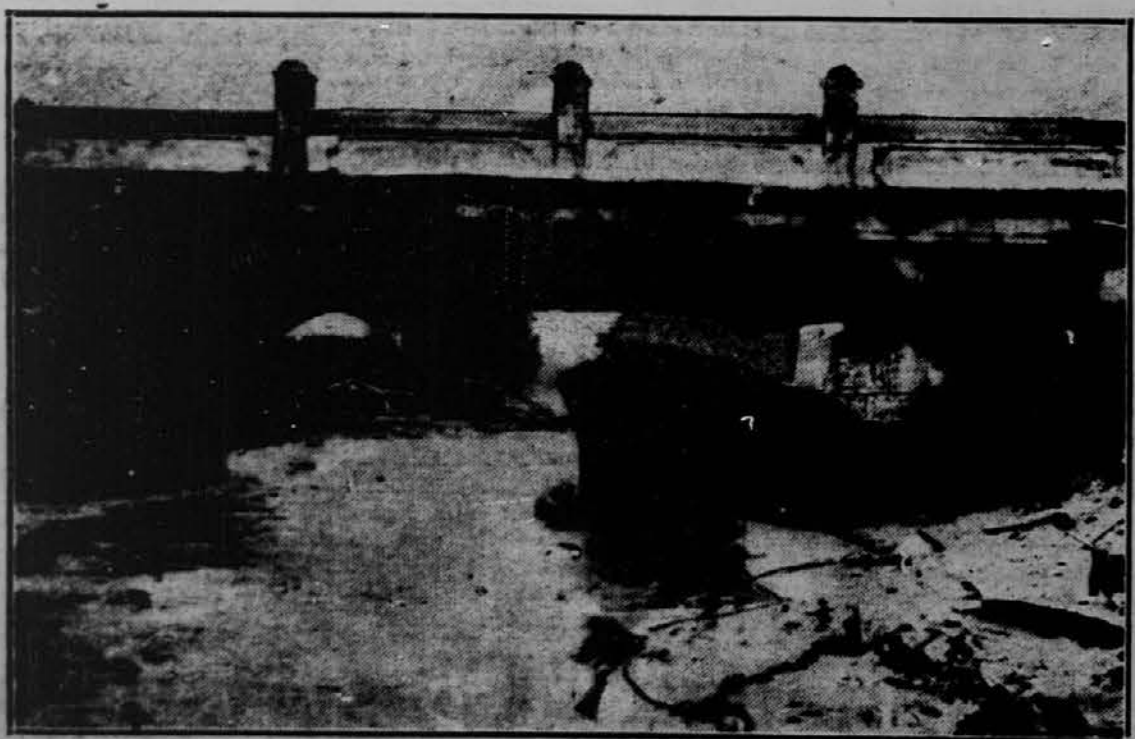
NEMŠČINA V TIROLSKIH ŠOLAH

Italijanska vlada je poslala šolskim vodstvom na južnem Tirolskem odlok, ki pravi, da ne smejo krajevni činitelji še nadalje preprečevati poduka nemškega jezika. Ta poduk pa mora imeti zaseben značaj in se ne sme vršiti javno. V zasebnih šolah in pri privatnih tečajih smejo podučevati nemški jezik usposobljeni učitelji ali učiteljice, ki imajo italijansko državljanstvo. Nemščina se sme predavati do štiri ure na teden.

23. OTROK 72-LETNEGA OČETA

V neki italijanski vasi blizu Savonne se je rodil 72letnemu Benniju 23. otrok. Benni je drugič oženjen, s prvo ženo je imel enajst otrok, druga mu je pravkar povila dvanajstega. Vsi živijo in so čvrsti in zdravi.

STRAŠEN VIHAR V SAN SALVADOR

Ši je pred kratkim divjal, je povzročil ogromno škodo. Porušenihi je bilo (več zidanih hiš. Slika nam kaže most, krto, ki je yoda izpodnela dva stebra.

DEMONSTRACIJE V NEWYORŠKEM PRISTANIŠČU

Ko je došel v New York Hitlerjev prijatelj dr. Ernst Hanfstaengel, da se udeleži svečanosti na Harvardu, so vprizorili proti njemu newyorški nasprotniki Hitlerjevega režima veliko demonstracijo.

MODELI HIŠ ZA NOVE NASELBINE

Predsednikova soproga Mrs. Roosevelt si ogleduje modele hiš, ki bodo zgrajene v novem naselju pri Elkins v West Va. V naselbinah bo prostora za petdeset družin.

ZEMLJEVIDI

STENSKI ZEMLJEVIDI

Na močnem papirju s platnastimi pregibi 7.50

POKRAJNI ROČNI ZEMLJEVIDI:

Dravska Banovina 30
Ljubljanske in mariborske oblasti 30
Fohorje, Kozjak 30

CANADA

..... 40

ZDRUŽENIH DRŽAV

VELIKI 40
MALI 15

NOVA EVROPA

..... 60

ZEMLJEVIDI POSAMEZNIH DRŽAV:

Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky, Tennessee, Oklahoma, Indiana, Montana, Mississippi, Washington, Wyoming 25
Illinois, Pennsylvania, Minnesota, Michigan, Wisconsin, West Virginia, Ohio, New York, Virginia 40

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znanke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, reklamirajte pismo.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 W. 18 Street
New York, N. Y.

POROKA V ASTORJEVI HIŠI

Newport, R. I., 2. julija. — J. Jakob Astor III., sin Johna J. Astorja, ki je utonil, ko se je potopil parnik "Titanic" leta 1912, se je poročil z Ellen Tuck French. Pri poroki je bila tudi navzoča žena mati, sedanja Mrs. Enzo Fiermonte, kakor tudi njegov oče, William K. Dick, katerega je Astorjeva mati poročila po smrti svojega moža in od katerega je dobila ločitev zakona, da se je mogla pozneje poročiti z italijanskim boksačem Fiermonte-jem. Toda mati ni bila na sinovem ženitovanju, temveč je po poroki odšla v hotel in se je naslednje jutro odpravila v New York.

Tudi nevestin oče Francis Ormond French je bil navzoč pri poroki svoje hčere s svojo drugo ženo, toda ni bil na ženitovanju, ker je bila tam njegova prva žena, nevestina mati, ter se je s svojo sedanjo ženo takoj po poroki odpravila na svoj dom v Dedham, Mass.

PREMALO IN PREVEČ MAČK

V vsakem kraju, ki je vsaj deloma izoliran od drugih delov sveta, se more najboljše počutiti samo določeno število živali iste vrste. Ker pa kaže vsaka vrsta živali tendenco spraviti na svet toliko mladih, da bi bilo doseženo povprečno število med minimom in maksimumom živali, ki se morejo dobro držati, ni to najprikladnejše število vedno dano. Ch. Elton navaja dva primera podvajanja mačk, ki kažeta, da se živali ne morejo vedno držati, če jih je preveč ali premalo v danih okolnostih.

Pred leti se je ponesrečila ladja na čerch otoka Tristan da Cunha. Nekaj podgan se je rešilo na otok. Kmalu so se tako razmnožile, da

so začele napadati celo kance. Tedaj so otočani začeli rediti mačke, da bi pokončevale podgane. Podgan je bilo pa toliko, da so mnogi manjše število mačk kmalu premagale in pokončale. Tu je bilo mačk mnogo premalo, tako da niso mogle zmagati. Drugi primer se namaja na otočje Berengas blizu portugalske obale. Na otočju je morski svetilnik, kjer je čuvaj sadil zelenjavo, ki so mu jo pa zajci uničili. Zato je sklenil poklicati na pomoč mačke. In res so mačke izrešile zajce, potem so pa same poginile od lakote, ker razen zajcev ni bilo na otočju nobene živali, da bi se z njo hranile. V tem primeru je bilo mačk preveč. Če bi jih bilo manj, bi se bile lahko hranile z zajci, med številom mačk in zajcev bi vladalo ravnotežje.

OPERACIJA OZDRAVLJA TRESENJE

Asistent leningrajskega sanatorija dr. Mašinski je izvršil izredno težko operacijo na pacientu, ki je po prestani spalni bolezni silni trpel zaradi neprestanega tresenja udov.

Prezrejal mu je neke živčne vode v hrbtenici, nakar je tresenje popolnoma prenehalo. Zdravniška veda je bila nasproti takšnim živčnim boleznim, ki nastopajo tudi kot posledica vnetij v možganih, doslej brez moči. Prereze živčnih vodov v hrbtenici je pač praktična rešitev, toda samo prereze vodov, ki posredujejo občutek bolečine, da je pacient te bolečin v zvezi z drugimi boleznimi rešal. V tem primeru pa gre za živčne, ki posredujejo gibanje, in če takšne živce prerežemo, mora slediti popolna omrtvitev teh ali onih udov. Iz gozrnega ruskega poročila ni razvidno, da-li so bolnika rešili onih težav s tem, da so mu nakopali druge, ali pa je dr. Mašinski našel pota, da je ustavil tresenje, ne da bi naprtil pacientu mrtevost.

DOLGIM ŽENSKIM LASEM JE ODZVONILO

Antoine je po svetu najbolj znani in najbolj odločilni pariški frizer, tako rekoč "kralj frizerjev". Te dni ga je intervjuval neki nevinar in mu je blagovolił podati naslednjo izjavo:

"Nikoli več ne bo nobena ženska nosla dolgih las, če hoče, da ji priznamo okus in eleganco. Dolgi lasje so mrtvi in pokopani kakor še neodkriti ostanki predzgodovinskih časov. Lasnice, lasne mreže in vse druge pritlikave dolgi las niso nikoli pospeševale le-

pote, čistoče in udobnosti. Po mojem mnenju mora biti frizura moderne ženske kratka, toda ne deška, ne preveč kodrana; lasje morajo biti počesani od obraza in uses proč, in sicer malo navzgor, kar učinkuje sveže in mladostno. Frizuro je aranzirati tako, da postanejo vsi pripomočki za njeno pritržitev odveč. Ne dovolim niti ene lasnice, niti ene zaponke, naj si bo še tako majhna in nevidna.

Ženska glava bi morala biti prost vsake prisiljenosti in povsem naravna". Ko je tako rekel, je še pripomnil, da dovoljuje za zvečer diademe in evetlične ter peresne efekte z lakiranimi lasmi. Kako se ta predpis sklada s prejšnjo izjavo, je težko razumeti.

Advertise in "Glas Naroda"

IZLET Z AQUITANIJO 14. JULIJA

Jugoslovanski konzul je obvestil Cunard parobrodno družbo, da bo potnikom, ki imajo ameriški potni list in ki se odpeljejo na Sokolski zlet s parnikom "Aquitania" 14. julija, računat za viziranje njihovega potnega lista samo 30 centov in da so opravičeni do znižane cene po jugoslovanskih železnicah za 75 odstotkov.

Povesti in Romani:

Agitator (Kervak) broš. 50	Lucifer 1.	Študent naj bo, V. zv. 35
Andrej Hefer 50	Marjetica 50	Sveta Notburga 35
Beneška vedevalka 35	Materina žrtve 50	Spisje, male povesti 35
Belgrajski blaz 35	Moje življenje 75	Stezasledce 30
Beli moose 40	Mali Lord 80	Sopek Samotarke 35
Belo noči, mali junak 35	Milijonar brez denarja 75	Sveta noč 30
Belišna darovi 35	Maron, krščanski deček iz Libana 25	Svetlobe in sence 120
Bela pot na Bleda 20		Silke (Meško) 60
Bela pot na Šumari gori 20		Spake, humoreska, trda vez. 90
Canak: 75	Mladih zankarcev lastni životopi 75	SHAKESPEAREVA DELA:
Grški Leonard, broš. 70		Machbet, trdo vez. 90
Mimo življenja 50		broširano 70
Moje življenje 75		Othelo 70
Romantično dušo 60		Sen Kresne noči 70
Balkanske-Turška vojna 90		Slovenski pisatelji II. zv.:
Balkanska vojna, s slikami 25		Potrčna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero i Perica, Črtice 250
Boj in zmaga, povest 20		
Blagajna Velikega vojvode 40		Tigrovi zobje 1.
Burška vojna 40		Tik za ronto 70
Benčin dnevnik 25		Tatij (Bevk), trd. vez. 75
Čarovnica 45		Tri indijske povesti 30
Cvetina Borogradska 45		Tunel, soc. roman 120
Cvetko 25		Trenutki oddiha 50
Čebelica 25		Turki pred Dunajem 30
Črte iz življenja na kmatih 25		Tri legende o razpeli, trd. vez. 65
Drobiz, in razne povesti — Spisal Milčinski 50		
Dekle Elira 40		Tisoč in ena noč:
Dalmatinske povesti 35		I. zvezek 130
Dolga roka 50		II. zvezek 130
De Obrida in Bitolja 20		III. zvezek 150
Deli z orožjem 30		3 KNJIGE SKUPAJ 375
Dve silki: — Njiva; Starka (Meško) 60		
Devica Orleanska 50		Tisoč in ena noč (Rape) vez. mala izdaja 1.
Duhovni boj 50		Ugrabljeni milijonar 120
Čedek je pravil; Marinka in škrteljki 35		V krepkih inkvizicij 130
Elizabeta 35		V robru (Matije) 125
Fahijela ali cekar v Katakombah 45		V gorskem zakotju 35
Fran Barven Trnek 35		
Filozofska zgodba 35		V oklepajku okrog sveta:
Fra Diavolo 50		1. del 30
Gospodarska sveta 40		2. del 30
Gostilna v stari Ljubljani 60		OBA SKUPAJ 160
Griška Mitologija 1.		
Gusarji 75		Veliki inkvizitor 1.
Gusar v obliki 50		Vera (Waldova), broš. 35
Heddi Murat (Telotej) 40		Vojna na Balkanu, s slikami 25
Hektarjev moč 50		
Hedvika 40		Vrtinar, (Rabindranath Tagore), trdo vezano 75
Hudi časi, Blage duše, vaselogra 75		broširano 60
Hjelen (Kmetova) 40		
Hudo Bredno (II. zv.) 35		Volk spokernik in druge povesti 1.
		trdo vezano 125
Humorske, Groteske in Satire, vezano 50		Vojni, mir ali poganstvo, I. zv. 35
broširano 60		V pusti, I. zv. 35
		V pusti, II. zv. 35
Izlet g. Brodca 120		Vladimir Vodnika izbrani spisi 30
Izbrani spisi dr. H. Dolence 65		Vodnik svojem narodu 25
Is tajnosti prirode 50		Vodnikova pratika I. 1927 50
Is modernega sveta, trdo vez. 160		Vodnikova pratika I. 1928 50
		Vodniki in prepovedi 60
		Zmisljati smrti 60
		Zadnje dnevi nesrečnega kralja 60
		Za kruno, povest 75
		Zadnja kmetijska vojna 75
		Zadnja pravda, vez. 70
		Zmaj iz Bosne 70
		Življenje slov. trpina, izbrani spisi Aleševca, 3. zv. skupaj 150
		Zlatokop 20
		Ženi našo Koprnico 45
		Zmote in konec gđ. Pavle 45
		Zbirka narodnih pripovedk:
		I. del 40
		II. del 40
		Znamenje štirih (Doyle) 50
		Zgodovinske anekdote 30
		Z ognjem in mečem 3.
		Zlotin in kazen:
		I. in II. zvezek 1.
		Zgodbe Napoleonaovega bujarja 60
		vizana 80
		Zgodbe zdravilke Mavalka 70
		Zlati pantar 90
		ZBIRKA SLOVENSKEH POVESTI
		1. zv. Veljomin ali poganstvo 35
		2. zv. Hudo bredno 35
		3. zv. Vsele povesti 35
		4. zv. Povesti in slike 35
		5. zv. Študent naj bo. — Na vsak danji kruh 35
		SPISI ZA MLADINO (GANGL)
		2. zv. trdo vezano. Vsebuje 12 povesti 50
		4. zv. trdo vezano. Vsebuje 8 povesti 50
		5. zv. trdo vezano. Vinški brat 50
		6. zv. trdo vezano. Vsebuje 10 povesti 50

TEŽAVNO DELO

Na sliki vidimo, kako je treba sloni v podzemni zobe. Slika je bila posneta v jaskoljskem ožirnjaku.

OREGON:	
Oregon City, Ore., J. Kohlar	
PENNSYLVANIA:	
Ambridge, Frank Jakš	
Bronghton, Anton Ipavec	
Claridge, Anton Jerina	
Conemaugh, J. Brezovec	
Export, Logie Supančič	
Farrel, Jerry Okorn	
Forest City, Math Kappin	
Greensburg, Frank Novak	
Johntown, John Polants	
Mayn, Ant. Tauselj	
Lazerna, Frank Balloch	
Midway, John Žust	
Pittsburgh, J. Pogčar	
Presto, F. B. Demšhar	
Reading, J. Pendlre	
Steele, A. Hren	
Turtle Creek, Fr. Schiffr	
West Newton, Joseph Jovan	
WISCONSIN:	
Milwaukee, West Alia, Frank Skok	
Sheboygan, Joseph Kakež	
WYOMING:	
Rock Springs, Louis Tausch	
Diamondville, Joe Bolch	

Vsak naročnik tega povelja na svojo lastno odgovornost, odgovarja za vse napake in nepravilnosti.

UPRAVA "GLAS NARODA"

Knjigarna "Glas Naroda"

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street, New York

KRATKA DNEVNA ZGODBA

S. R. YEW, Cape Times, Južna Afrika:

ČUDOVITA DELA MRAVELJ

Ko se bliža toplo vreme, se morajo južni Afrikanci zavarovati pred nadležno majhne živalce, ki je po močnejša kakor slon in tako inteligentna, da dela podzemeljske rove in nebotičnike, da organizira armade, delovne polke in ognje-gasne brigade, da si izmišlja načrte.

Ta živalca, ki jo pozna vsak otrok, je uganka za znanstvenike in filozofe. To je mravlja.

Mravlja ima neverjetno moč in inteligenco. Če bi na pr. bile človeške čeljusti tako močne kakor mraveljske, bi človek s svojimi zobmi lahko dvignil 275 ton. Mravlja lahko drži v svojih čeljustih triti-sočkrat večjo težo kakor je težka ona sama. Ko bi človek imel moč mravlje, bi čisto lahko zadel dve lokomotivi na ramo in ju nesel.

Skoraj vsak kvadratni čevelj zemlje v Južni Afriki je preprežen z mraveljskimi rovi in v deželi Karo kar milijoni njihovih nebotičnikov. Beseda "nebotičnik" ni pretrana. Če primerjamo mravljinjo velikost, četrt inča, so njihove dvajset čevljev visoke piramide devetstošestdesetkrat tako visoke kakor mravlje same.

Neki opazovalec na Francoskem je položil tlečo cigareto vrh mravljišča gozdnih mravelj. Videl je, da je cigareta ugasnila že čez nekaj trenutkov. To je ponovil in jih zopet opazoval. Brž ko je cigareto položil na mravljišče, je videl, da so mravlje spoznale nevarnost.

obdale so tlečo reč in začele izbragavati neko kislino, ki je ogenj hitro pogasila. Kisline je bilo toliko, da je po njej močno dišalo okoli mravljišča.

Ali mravlje napravljajo načrt ali ravna samo po instinktu?

Naravoslovci trdijo, da vse njih delovanje v mravljišču, najhbo še tako zamotano, vodi nagon. Po nagonu ravna, ko ležejo in gojijo jajca, dokler se iz njih ne izležejo mravlje, ko hranijo ličinke, jih tamujajo, branijo, drže v pravi temperaturi, dokler se ne izležejo mravlje in potegnejo ličinkino kožo z njih, ko jim zravnajo ude in jih postavijo na noge, da začnejo delati kot delovni članj za skupno lastnino. Ves dan hite delavke po rovih gor in dol in prinašajo živeč za svojo kolonijo.

Na to, da štedijo s časom in energijo, morajo zelo paziti, če hočejo vzdrževati moč gnezda. Imajo skavtke, ki prinašajo glas o plen in delajo do njega vonjave sledi, po kateri potem brže delavke.

Naravoslovce Belt je v Nicaragu opazoval armadne mravlje in spoznal, kako modro in razsodno ravna vodnice in kako zvesto zapajo delavke njihov vodstvu. Hrana armadnih mravelj obstoji po večini iz živih žuželk. Mravlje potujejo in armadah, da vlove in po svojem izmisljenem številu premagajo majhne živalce, ki jih dobe na svoji poti.

Ena takih armad je nekoč ro-

mala čez železniško progo. Vsaki-krat, ko je šel vlak, je zmečkal na tisoče mravelj.

Nekaj pozneje, ko jih je Belt zopet opazoval, niso več lezle čez tračnice. Vsa armada je korakala skozi tunele, ki jih je naredila pod tračnicami. Razkopel je rove. — Mravlje so počakale, a samo toliko, da so si napravile nove rove. Vodnice so čutile nevarnost in niti ena mravlja ni šla čez tračnice proti njih vodstvu.

Kustos oddelka za žuželke v londonskem živalskem vrtu je izločil kolonijo mravelj s prekopom, polnim vode. Pozneje so postavili majhno brv čez ta prekop, in mravlje so po ti poti hodile za živčevjem. Ko so pa postavili v bližino prvih mravelj drugo, močnejšo kolonijo, so jih te zapodile nazaj v njih mravljišče in videlo se je, kakor da bo na brvi nastala zmešnjava med prijateljem in sovražnikom.

Neka mravlja, vojak prve kolonije, je šla na glavni konec brvi in tam strážila skoraj pol ure, izvažala vsako mravljo, ki je hotela čez brv in vsako preiskala s svojimi tipalnicami, preden jo je pustila naprej. Mesto, ki si ga je izbral ta mraveljski Horacij, je bilo čuda pravilno, kakaj bila je edina točka, pri kateri bi se sovražnik lahko približal, razen po zraku, kar bi pa mravlje na straži opazile po senca.

Napad brezkrnih mravelj iz zraka ni tako redek, kakor bi si kdo mislil. Neki čebelar iz Wohlmanstadta je imel opraviti z mraveljsko nadlogo. Da bi se je rešil, je gornje dele panjev namazal s smolo in jih tudi drugače zavaroval, da bi mravlje ne mogle blizu. Mravlje pa so bile zvite. Počakale so, da se je smola posušila.

Ko je pozneje vse skupaj tudi še tako zavaroval, da bi s tal ne moglo do panjev, jih je videl, kako so čakale ugodnega vetra in potem pustile, da jih je na panje lepo zanašal.

O tem, da mravlje delajo po načrtu, torej ni dvoma. V končni dokaz tega so opazovanja francoskega naravoslovca pred nekaj leti v različnih delih Afrike. Vrh droga je postavil skatlo, v kateri je bilo zrnje. Mravlje so zlezle nanj in znosile na tla zrno za zrno. Drugi dan pa so si izmislile še nekaj boljše. Razdelile so se v dve krdeci, eno je šlo na vrh droga, drugo pa je sprejemalo zrnje, ki mu ga je gornje krdelelo metalo.

Naravoslovce je nato kol namazal z lepilom. Ko se je nekaj mravelj ujelo, so živalce napravile preko lepila mostiček iz peska in zemlje.

Naposled je vzel skatlo in jo položil na stojalo, ki je stalo v skledi vode. Mravlje so dolgo razmišljale. Nazadnje se je videlo, kakor da so pripravljene za svojo nalogo. Prišla jih je cela vrsta in prinesla so liste in majcene ščibice, ki so jih položile drugo poleg druge, napravile brvico do noge stojala in tako dosegle zrnje.

Znanstvenik je iz tega posnel, da mravlje izbirajo za brv preko vode lahko, plavajočo snov, za mostiček preko lepila pa težjo.

STRUPENE RASTLINE

Če govori moderni mešan o strupu, misli na ciankalij, strahin, prusko kislino, arzenik in morda še na kakše strupe. Na deželi poznajo še nekatere druge strupene stvari, kakor strupene gube in jagode. Le malokdo pa ve, da preži strupena smrt nanj pogostoma tudi iz rastlin, ki jih smatrajo drugače za nedolžne.

Nedavno je obolet neki 3 in polletni deček Nemčiji. Dobil je groznico. Nastopile so halucinacije, vid mu je popolnoma oslabil, napadle so ga omedlevice, po telesu so se mu pojavili izpuščaji kakor pri škriatinki. Zdravnik ni vedel, kaj mu je. Odredil je za vsak primer izpraznitev želodca. Čez tri ure je deček skoraj hipoma popolnoma ozdravil. Šele pozneje so ugotovili, da je jedel bršljanove liste. Bršljan vsebuje v listih namreč eterično olje s strupenimi lastnostmi.

Lamenega olja pač nihče ne bo smatral za strup, a vendar je pred kratkim obolelo z znaki zastrupljenja več otrok, ki so pomakali kruh v laneno olje. Do zastrupitve je prišlo na zelo zanimiv način, ki nazorno kaže, da je previdnost vedno umestna. Seme lanu, iz katerega iziskavajo olje, je samo na sebi namreč absolutno nedolžno, pač pa se vanj kaj rado primeša seme neke ljuljke, ki rase med lanom. In to seme, ki samo na sebi tudi ni strupeno, se lahko ostrupi pod vplivom nekaj bakterij, ki parasitirajo na njem in izločajo hudo strupen alkaloid temulin. Po teh ovinkih se je moglo zastrupiti z laneni oljem in iz tega je razvidno, kako važno je, da se plevel odstranjuje od koristnih rastlin.

Tudi koprive niso povsem nedolžne. Na zunaj učinkujejo sicer bolj bolešno nego strupeno. Strupeno pa lahko deluje sok iz kopriv, ki ga v obliki izvarkov uporabljajo med ljudstvom za ustavitev krvavljenja. Posledica so hude želodčne bolečine in kvare, srbeči izpuščaji po telesu itd.

Ne samo marsikatera "nedolžna" rastlina, tudi mnoge "nedolžne" živali lahko človeka zastrupijo. Za primer navajamo znamenito špansko muho, ki je prav za prav hrošč pa je bil prašek španske muhe v prah uporabljal dolgo za obličje, ki so telesu "odtegovali vodo". — Moderna medicina tega sredstva ne uporablja več. Razen kot lečilo pa je bil prašek španske muhe v prejšnjih časih tudi zelo znan strup. Često so se zgodile nesreče, ker so ga zamenjali s poprom in še l. 1847. je poročala kriminalna statistika Nemčije o 20 umorih, ki so jih ženske izvršile s tem, da so svojim žrtvam natrosile tega praška v juho ali druga jedila. Strup španske muhe je podoben čebel-nemu strupu.

KAJ NAJ TE ZANIMA V LISTU?

Emil Ludwig, znani nemški zgodovinar in publicist piše o navadah in razvadah bralcev dnevnega tiska. Mesto, da bi bralec bral list previdno, ga navadno prehitra v največji naglici, in sicer v jutranjih urah, ko pije kavo. Zanimanje se za nesreče, ki se dogodi-jo daleč na Daljnem vzhodu, za boje na Japonskem, za diplomatske pogajanja v državah, od katerih ga ločijo morja. Zanimanje se za smrt in imena ljudi, ki jih še nikoli ni slišal v življenju. Prepričan je tudi, da mora v naglici pohlastati vse članke in spiske. Če ne more prebrati vsega članka, pa se mu zdi dovolj, da prebere začetek in konec. Vse to požre vase v največji naglici in nato leti na delo. Za pol ure ne ve več ničesar o vsej temi, kar je bral.

Kako naj torej beremo list? Branje lista naj naročnik prihrani morda za večer. Udobno naj se nasloni na stol in prižge žarnico ter naj previdno izbere iz lista njegovo udeleževanje. Samo v tem primeru bo imel korist od lista. Toda zvečer lista nikjer ni več. Porabili so ga za zavojni papir. Če izidejo listi zjutraj, ima pač to svoj razlog. List lahko nabere novice od vsega sveta tja do poznega večera in jih drugi dan prične naročniku. S tem pa še ni rečeno, da mora ta zjutraj v največji naglici prebrati list brez drugega užitka.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

173

XX.

Korveta, ki je bila prav kar rešila del brodolomcev z dvojbornika "Le Glorieux", je bila ena čistih vojnih ladij, ki jih je pošljala francoska admiraliteta v zaščito francoskih ribolovov na Novi Zemlji.

Včasih so plule te ladje tja do antilskEGA morja, da bi zasledovale morske roparje, ki so gospodarili po obalah francoskih kolonij.

V takem primeru so plule vse ladje na povratku v Melhiški zaliv in se ustavljale v New Orleansu, da bi prevzele tam pošto guvernerja Louisiane in jo odpeljale v Francijo.

Naša ladja je bila baš na eni teh voženj, ko je posadka opazila na morju čoln.

Predno bi nadaljevali pot, je hotel poveljnik korvete nekaj časa križariti po morju, kjer so bili naletehi na čoln, ker je upal, da najde še druga dva čolna.

Toda to plemenito prizadevanje je ostalo žal brezuspešno in kapitan je bil prisiljen odphiti proti Louisiani.

Vožnja je šla v najlepšem redu in v splošno zadovoljstvo brodolomcev, ki so si pač morali odpočiti po prestanem strahu in naporu.

Poročnik je porabil prosti čas, da je napisal poročilo o dogodkih na dvojborniku "Le Glorieux" od odhoda iz Havre do trenutka, ko je bilo treba zapustiti ladjo, zapisano poginu.

Poročnik je v poročilu pohvalno omenil vedenje časnikov in moštva, pohvalil je pa tudi nastop izgnanke, zabeležene v seznamu pod imenom Henrika Gerardova.

Napisal je v poročilu, da zasluži njeno vedenje nagrado, in priporočil je je naklonjenosti guvernerja Louisiane.

Povejmo tudi, da je rešil poročnik obenem z listinami pismo policijskega ravnatelja na guvernerja, ki ga je priložil svojemu poročilu.

Vemo že, da se je nanašalo to pismo na izgnanko Henriko Gerardovo, ki jo je policijski ravnatelj priporočil guvernerjevi naklonjenosti. Po prvem izbruhu gneva, ki je bil Henriki tako usoden, si je pa moral grof de Linieres priznati, da to dekle v resnici ni tako pregrešno, da bi moralo deliti usodo izgnanih lahkoživk in vlačug. Nesrečnica se mu je pa tudi malo smilila.

V poročniku ustmenem poročilu je našel guverner še en razlog, da je sklenil ukreniti vse potrebno, da bi se godilo mladi kaznenki v izgnanstvu čim bolje.

Pozabil je pa povedati poročniku, da dekle že ima mogočnega zaščitnika. In tako poročnik ni zvedel za vsebina pisma, ki ga je bil pisal policijski ravnatelj guvernerju, pisma, ki ga je bil sam izročil guvernerju.

Nekaj časa je vse govorilo o katastrofi ladje in plemič, ki je poveljeval vojaškim posadkam Louisiane, se je zanimal za vse podrobnosti.

Čez nekaj dni je ponudil poročniku za povratek v domovino ladjo, ki naj bi se na poti v Francijo ustavila v New Orleansu.

Poročnik je prvi hip okleval. Prosil je, naj mu guverner dovoli kratek rok za premislek.

Markiz je bil prepričan, da je poveljnik topljene ladje duševno še vedno tako strin da bo moral nekaj mesecev počivati.

V resnici je pa držalo poročnika v New Orleansu nekaj drugega, kakor bomo videli pozneje.

Prve dni se je izogibal častnikov posadke in iskal samote, kar so si razlagali z žalostjo nad izgubljeno ladjo.

Poročnik se je pa vedno odzval vabilu gostoljubnega guvernerja, če je hotel slednji na videz kaj zvedeti od njega, v resnici mu je pa šlo samo za njegovo družbo pri južini ali pri obedu.

Poročnik je izbral vsako tako priliko, da je opozoril nase markizovo pozornost in naklonjenost.

In tako je bil sprejet v guvernerjevi rožbini z gotovim zaupanjem. Žalostni dogodki, ki jih je imel za seboj, so mu pridobili naklonjenost te rodbine. Ime Henrike Gerardove, ki je njen pogum in požrtvovalnost hvalil, se je v njegovem pripovedovanju zelo pogosto ponavljalo.

Naključje mu je zopet privedlo na pot

Marjano.

Guverner je hotel videti izgnanke, ki so bile preživele katastrofo nesrečne ladje, in prosil je poročnika; naj mu pomaga ugotoviti, katere izgnanke so izginile z drugima dvema čolnoma.

Navadno je bil pregled izgnanik zelo površen in guverner je naročil kar nižjemu častniku, naj pošlje izgnanke na delo po svoji uvidevnosti.

Niso ravni baš lepo s temi nesrečnicami, ki so med njimi mnoge kmalu podlegle slabemu podnebu.

Ko bi bila morala Marjana stopiti med pregledom iz vrste, je guverner odredil, naj jo odvede v stran.

Mislila je zopet, da je guverner odkril njeno zvijačo, da ve, da se je skrila pod tuje ime; in zbala se je, da bi ne bila njena žrtv zaman. Obstala je bleda in povešenih oči pred guvernerjem, ki jo je vprašal:

— Ali ste vi Henrika Gerardova?

— Da, gospod, — je zajecjala Marjana v odgovor.

— Vem, zakaj ste bili izgnani.

Marjana je čutila, da se trese, toda napela je vse sile, da bi prikrla svojo zadrego.

— Greh, ki ste ga storili, je bil strogo kaznovan, — je nadaljeval guverner. — Toda znano mi je vaše junaštvo na krovu nesrečne ladje in zato tem raje ugodim želji onih, ki so vas priporočili. Ne pošljemo vas na težko delo, kakor druge.

Marjana se je pa ozrla sočutno na druge izgnanke in odgovorila presenečeno:

— Gospod, če mi dovolite, bom delila usodo čistih, ki so v enaki meri zaslužile to pokoro kakor jaz.

Guverner je začuden pogledal poveljnika kaznilnice in mu nekaj zašepetal.

Prepričana, da bo njena prošnja uslišana, Marjana ni več dvomila, da pojde drugo jutro s svojimi tovarišicami na delo.

Ko se je pa vrnila v kaznilnico, jo je poklical poveljnik k sebi.

— Vam je določeno mesto služkinje v pralnici ali bolnici, — je dejal. — Kam bi šli raje?

— Kamor me pošljete, — je odgovorila Marjana ponižno.

— To pomeni, da nimate nobene posebne želje? ... Kaj ste pa delali v Parizu?

Marjana je prvi hip oklevala, potem se je pa spomnila, da je tudi Henrika šivala, kakor ona, in odgovorila je:

— Šivilja sem bila.

— Torej vas pošljem v pralnico. Tako bo najbolje.

In takoj je hotel napisati odlok, naj bo Henrika Gerardova dodeljena na službo v pralnico.

Toda Marjana je stopila k njemu in se se mu spoštljivo poklonila, rekot:

— Če bi mi hotel gospod poveljnik dovoliti...

— Kaj pa?... Torej odklanjate to naklonjenost?... Tako mi je naročil gospod guverner... Menda vam to ni po volji... Hm, če hočete ali ne, morali se boste ukloniti naši volji, ki vam hoče prilraniti težke muke in preizkušnje.

Marjana je zbrala ves svoj pogum in odgovorila:

— Ker mi daje gospod na izbiro, bi prosila, da mi dovoli delati v bolnici.

— Oho, kaj ne veste, da je delo v bolnici zelo težko in pogosto tudi nevarno?

(Dalje prihodnjič.)

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN

TEPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 8 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTNINO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA

"GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE,

GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

CENA
DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA
Angleško-slovensko
Berilo
ENGLISH-SLOVENE READER
STANE SAMO

\$2

Naročite ga pri —

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK CITY

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerno.

Knjigarna
"Glas Naroda"

BUKOV GOZD

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
za "Glas Naroda" priredil: I. H.

— Za to ne skrbi, Lena; bom že zaslužila. Sedaj imam še pri-
bitno tisoč kron. Prodala sem sliko in dr. Gregor je Fredovo za-
pustil spravil v denar. O tene seveda mati ne ve ničesar. Sama tu-
di ne bi ničesar predala, toda mislila sem na tebe in otroka. Vsled
Fredove smrti tudi nekaj dni nisem bila sposobna za delo.

Lena zopet zahteva.

— O, ti reva, kaj si morala vse sama prenesti! Ali ni Fred prav
ni mislil na to, kaj nam je storil? Kako strašna misel je to — mla-
do življenje uničeno, pa za tritisoč kron! Ako ne bi bili od tebe to-
liko zahtevali, bi mu mogoče še mogla pomagati.

Juta zmaže z glavo.

— Ne, Lena, vse take misli opusti. Prav nič drugače ne bi bilo,
če bi bila tudi Fredu dala tri tisoč kron. S tem bi katastrofo samo
nekaj časa zavlekla. Prav nič si ne delaj skrbi; misliti moraš samo
na to, da boš zopet ozdravela. Sedaj pa grava k doktorju. Želim, da
mu natančno poročam o svoji bolezni, še predno greva k materi.

Roko v roki stopita sestro v sosedno sobo. Tu sedi doktorjeva
gospa z malo Vilmo v naročju in doktor in gospa imata velike ve-
selje nad otrokovim govorjenjem. In otrok se počuti kot doma in
z velikimi očmi ogleduje vse stvari ter izprašuje o tem in onem.

Ko Lena vstopi, ji Vilma steče nasproti ter ji pripoveduje, kaj
vse je videla.

— Vi greste takoj z nami, gospod doktor, kaj ne? — vpraša
Juta s prosečim glasom.

Stari gospod poboja njeno lice. Z veliko skrbjo gleda bolno Le-
no, boječ se njenega vznemirjenja zaradi žalostne novice.

— Seveda grem z vami, Juta. Skrbeti moram za to, da ji bo ve-
seje dajano samo v majhnih količinah. Najprej mora videti Leno
samo, jaz pa ostanem z Vilmo v predsobi, dokler se mati nekoliko
ne pomiri. Nato pa sme le videti svojo vnukinjo. Za vsak slučaj
ji bom tudi dal okrepčilo za sree. Ko bo prenesla veselo vznemirje-
nje, potem pa ji bomo z božjo pomočjo sporočili žalostno novico. In
s tem bomo napravili, kar nam je bilo mogoče. Vse drugo moramo
prepušiti Bogu.

Sestri se mu za njegovo naklonjenost z žarečimi očmi zahva-
lita.

— Dobri ste, gospod doktor; še vedno ste naš prijatelj in po-
moč, — pravi Lena hvaležno.

Doktor se smeje.

— No, ali naj na svoja stara leta pobegnem od vas? Vas de-
kleta sem imel rad od prvega vašega diha, kajti bil sem poleg, ko
ste s krepkimi prsi kričale v življenje. Tekoj sem vedel, da bosta
možna dekleta. In tako se je tudi zgodilo. Po moji dobri stari in
po mojih otrocih ste mi ve mne pri sreči. In ako vama morem po-
magati, storim z veseljem. Želim samo, da bi mogel za vas še več
napraviti.

Juta ga veselo objame.

— Takoj vas primem za besedo, gospod doktor. Tako rada bi
bila prepričana, da bo Lena ozdravela in bo srečno prenesla ope-
racijo. Potem bom mnogo močnejša in mirnejša. Povedati mi morate,
ako je zdravnik v Daressalemu prav dočel Lenino bolezen.

Doktor pomirjevalno poboja Juto laze.

— Pogumna si, Juta! — In obrniti se k Leni, pravi: — Pri-
di, mala zamorka, gremo v mojo sobo.

Pri tem prime Leno pod pazduho in jo odpelje. Samo kratek
pogled poleti k njenemu otroku, poln bojazni. Nato pa gre pogum-
no dalje.

V svojem uradu potrkata doktor Gregor mladi gospej na ploča.
— Ve, Falknerjeva dekleta ste zares obdovanja vredne; po-
gumne in nikdar obupane, da mora človek imeti veselje nad vami.
Sedaj pa mi kar povej, kaj ti manjka.

Lena mu v kratkih besedah popisuje svojo bolezen, katero je po-
izjavi njenega zdravnik mogoče ozdraviti samo z operacijo.

Obraz dr. Gregorja zavzame popolnoma drugačen izraz. Njogo-
ve oči se bliskajo za načrti, kot bi hotele prešiniti celo telo bol-
nice.

Ko Lena skoraj jo zdravnik dodobra prične. Doktor je bi-
l preiskavo zadovoljen in pomirjevalno potrdil Leno po rami.

— Prav nič se ne boj, mala zamorka. Ni ti budega in ti bo-
mo že pomagali. Zopet boš zdrava — pravi s tresočim glasom.

Doktor jo očetovsko pritiska k sebi.

— O tem moreš biti popolnoma prepričana. Zopet se boš ve-
selila svojega zdravja. Svetujem ti, da se takoj po Novem letu od-
ločiš za operacijo. Po njej boš nekaj tednov mirno ležala. Poslal te
bom v tukajšnji sanatorij, ki je last mojega prijatelja, za čegar
omnožnost ti morem jamčiti. Upam tudi, da ti bo dal izjemno cen-
o, da ne boš imela prevelikih stroškov.

In zopet odide k drugim. Juta je opazi na sestrim obrazu,
da je mogla biti pomirjena. Dr. Gregor ji pove svoje mnenje in Ju-
ta ga poljubi polna hvalečnosti.

— Hvala Bogu, da sem saj zaradi tega pomirjena! — pravi
z vzdihom olajšanja.

12. poglavje.

Gospa Falkner sedi v svojem udobnem naslonjaču. Roke ji po-
čirajo brez dela v naročju in oči slede kazalcem na uri. Obenem pa
tudi poslušajo utripanje srea. Navzle velikemu zatajevanju ne utrip-
lje prav nič vedno. Kako je tudi mogla biti popolnoma mirna, ko je
pričakovala svojo hčer Leno in njenega otroka.

Mina se še pridno vrti po stanovanju. Juta ji je povzela pla-
čo, ker bo od sedaj naprej imela mnogo več dela. Zato je bila služ-
kinja voljna pridno delati.

Za Leno in otroka je bila urejena sprejemna soba za spalnico.
Za Vilmo je kupila Juta posteljo z lepo ograjo in stoji tik Lenine
postelje.

Mina pripravlja v kuhinji majhen prigrizek. Zelo radovedno
je čakala na obisk iz daljne Vzhodne Afrike in si je v duhu pred-
stavljala, kako bo Lena izgledala. Iz njenih misli jo zbudi zvonec
gospodinje iz sobe.

Mina je inoča naročilo, da mora na znamenje zvonec takoj pu-
stiti vsako dečo in naglo iti v sobo. In tako tudi sedaj vestno gre
tako v sobo.

Gospa, kaj želite? — vpraša staro gospo in stopi bližje k
stolu.

— Oh, Mina, prosim, poglejte vendar po ulici, ako ne boste že
videli avtomobil z mojimi otroci. Mislim, da bi morali biti že tu.

(Dolgo prišlo)

MAROŠKA VEČERJA Z ROKAMI

V družbi nekoga znamenitega
francoskega zdravnika je Marjo-
rie Humphreys, angleška nove-
listka, pred kratkim v Maroku vi-
deli stvari, ki so skrite očem ve-
čine zapadnih ljudi. V mekem lon-
donskem listu popisuje, kako je
bilo pri maroški večerji, takole:

"Bogati Arabci v Fezu so pogo-
sto povabili zdravnike k "diffi"
ali večerji recepciji, ki so jo pri-
redili njim na čast! Ko sem bila
v Fezu, sem bila z njimi tudi jaz
vedno povabljen. V hiši fezan-
skega paše in šerifa Azanoula smo
prebili nezanimivejši in najpri-
jetnejše večere.

Vsi gostje z izjemo zdravnikov
in mene so bili Arabci. Pri vratih
nas je sprejel gostiteljev major-
domo, njegov glavni suženj in
kakšenkrat tudi njegov najstarej-
ši sin, ki nas je peljal k očetu. Ta
nas je pričakoval v notranjem
dvoru. V glavni sprejemni sobi
smo sedli na nizke blazine, ki so
bile položene okoli okroglih lese-
nih miz.

Gostitelj nikdar ni z nami se-
del, ampak je stal pri odprtih
vratih in dajal navodila debelem
črnkam, ki so po patiju sem in
tja stopale in prinašale jedi. Od
časa do časa smo videle, kako je
kakšna roka prikrajeno potegni-
la zastor na stran, in zablistale so
se kakor ogledne črne oči iz žensk, ki
se radovednosti niso mogle ustavi-
ljati. Dve sužnji, ena z vrčem vo-
de in s skledo, druga z brisalko in
milom, sta šli od gosta do gosta.
Ena od ter je vsakemu umila desni-
co; leva se ne rabi pri obedu.

Nato so si gostje izplazili usta,
naukar so druge sužnje postavile
veliko prsteno skledo sredi vsake
mize.

Ne spominjam se na vse jedi, ki
so prišle na mizo. Med njimi je
bil velik kos mesa, pečenega v
olivnem olju; za tem so prišle
velikanski kolači, napečeni z go-
lobi in ovcenjo. Pisancem, ocvr-
tim v žaktozem maslu, je sledil
"cosas eous", dušana močnata
jedi.

Pri jedi rabijo tam samo prste.
Kakšenkrat kar niso mogli trd-
no prijeti mastnega ko a mesa.
Pogosto so si slastni grizljaji iz-
vlekli sosed, ko je videl, da sem
v zadregi in ga položil na rob po-
sode.

Pri teh obedah se ne pije, do-
kler naposled ne prinesejo aržo-
gibnega metovega čaja. Po čaju
zopet morajo od gosta do gosta
skledo, milo in brisalko. Večer se
konča s pogovori, dočim igra god-
za domače skladbe.

SADJE IN VODA

Ljudstvo ima že prastar pred-
sodek proti pitju vode neposredno
po uživanju svežega sadja. Tudi
medicini se že dolgo pripravljajo o
tem, da li je ta predsodek upravi-
čen ali ne. Na farmakološkem za-
vodu vseučilišča v Wuerzburgu so
v zadnjem času napravili posku-
se, ki so ponovno potrdili, da ima
ljudsko mnenje prav.

Sirovo sadje so zrezali v majhne
koščke in jih potem polili z mrzlo
vodo. Izkazalo se je, da nastane
zlasti pri črešnjah in kosmuljah
neki proces vnetja in nabuhnenja.
Ta proces nastane po vodi tudi v
želodcu in je umljivo, da mora
povzročiti hude motnje. Torej je
vendar pametno, da ne pijete vode
vsaj dve uri po sadju.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi
s velikimi stroški. Mno-
go jih je, ki so radi ala-
bih razmer tako pri-
deti, da so nas naprosili,
da jih počakamo, zato
naj pa oni, katerim je
mogoče, poravnajo na-
ročnino točno.

Uprava "G. N."

REBUM RAMPURSKA

Na poti po Evropi je prispeel v
London nabob rampurski, vladar
majhne indijske države, da se po-
kloni angleškemu kralju. Spremlja
ga tudi njegova žena, begum ram-
purska, lepa, mlada ženska, čije
vrnanje črne lase in velike oči je
opevalo baje že mnogo poetov, ka-
kor pravi nabob.

Dočim se ta kaže samo v evrop-
ski obleki, nosi njegova žena ko-
balno modro indijsko oblačilo. —
Novinarji, ki so oba obiskali, so se
posebno čudili, da ima dragocen
velik diamant v nosu. Nabob sam
jim je na njihove vprašujoče po-
glede pojasnil to stvar. V Rampur-
ju je namreč star običaj, da dobe
ženske po poroki zlat ali svilen o-
broček, ki je z bolj ali manj dra-
gim kamnom pritrjen v nos. Pro-
votni pomen te čudne navade je ja-
sen: mož naj svojo ženo za nos vo-
di okrog.

Na potovanju po Evropi je
begum odložila svoje zlate zakon-
ke spone, toda v Rampurju jih bo
spet pritrnila v diamant. Kar se
tice tradicij, mora dajati namreč
prebivalstvu najlepši vzgled. A
navzlic temu je zelo moderna že-
na, ki govori gladko več evropskih
jezikov, pozna dobro svetovno li-
teraturo in sama pesnikuje ter pi-
sateljkuje. Živi v ostalem zelo sama
zase v čistem krilu vladarske pala-
če, kjer je bil prej harem. Sedanji
nabob si ni vzel nobene druge
ženske in tako ji je poslopje sami
na razpolago. V družbo ne zahaja.

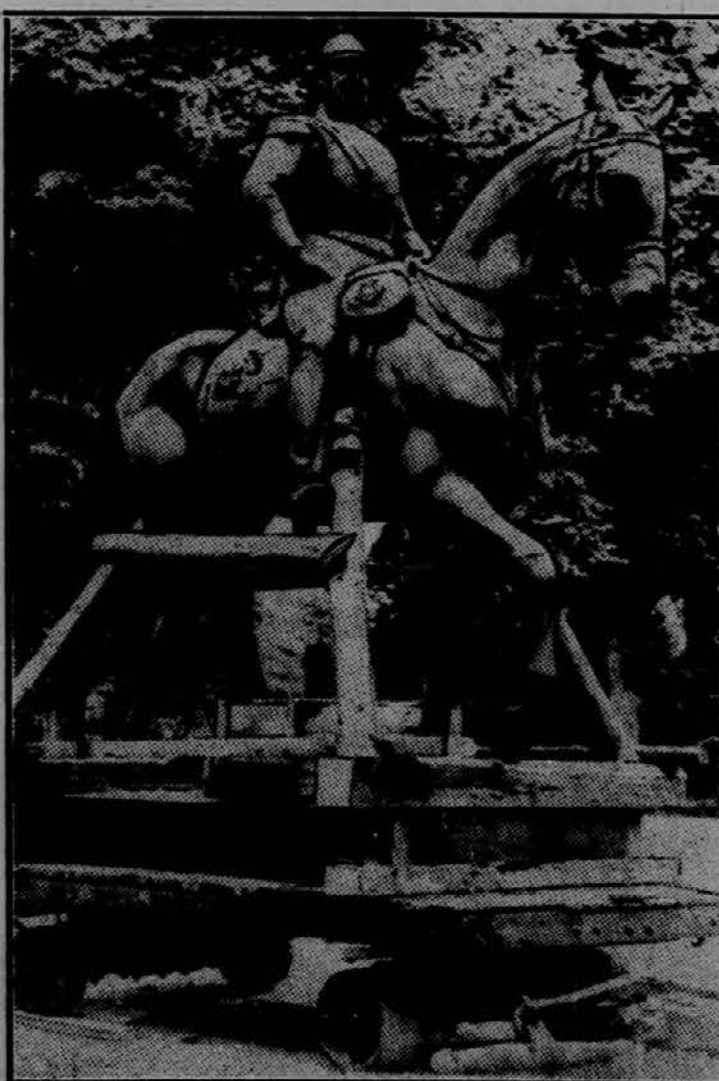
Zanima se pa zelo za delo svojega
moža, ki pravi, da ima v njej svo-
jega najboljšega svetovalec. Dode-
til ji je poseben resor, namreč so-
cialno skrbstvo, ki je v Rampurju
keraj na evropski višini.

Rampurski nabob hoče biti zelo
moderen vladar, čeprav razpola-
ga absolutno z življenjem in smrtjo
svojih podanikov. Hoče jih privesti
na višjo kulturno stopnjo. Pri-
tem pa ne zavrača starih običajev.
Diamant v nosu njegove žene je
najboljši dokaz za to.

ŽIVI JEZIKI

Francoski listi poročajo o ugo-
tovitvi Francoske Akademije znan-
osti, ki je prišla do sklepa, koliko
živih jezikov imamo na zemlji. Po
tem poročilu je jezikovni Babilon
velik, kajti dognano je, da se go-
vori na našem planetu 3000 živih
jezikov. Če pa pristejemo k tem
jezikom tudi vse one jezike, ki so
se nekoč govorili in veljajo danes
za mrtve, dobimo število 6763. Naj-
bolj so razširjena azijska narečja.
V Aziji je najbolj razširjena ki-
tajščina, in sicer v različnih ina-
cih, na zemlji pa zavzema prvo
me-to angleščina. Po razširjenosti
pride takoj za angleščino španščina.

MONARHISTIČNI DUH SE OŽIVLJA

Ko je leta 1921 postala Nemčija republika, so odstranili z javnih
prostorov vse kipe in slike nemških cesarjev. Izpred kolodvora v
Lubecku so odstranili kip Viljema I., pred kratkim so ga pa zo-
pet privedli nazaj.

KOMU PRIPADA LONDON?

Neka ironija usode je v dejstvu,
da pripada London, ki ga ta čas
upravlja, kakor znano, socialistični
mestni svet, nad polovico nekate-
rim velekapitalistom. Veliki Lon-
don šteje okrog 9 milijonov prebi-
valcev, a med njimi je komaj 40
tisoč lastnikov zemljišč.

V teku let je londonski okrožni
svet od zasebnih posestnikov od-
kupil mnogo londonskega ozemlja,
na katerem je zgradil veliko šte-
vilo najemniških in javnih poslo-
pij, zato je ta svet danes najpo-
membnejši zemljiški posestnik lon-
donske mesta. A takoj za njim
sledí pol tuceta angleških vojvod
in lordov, katerim pripada polovi-
ca zemlje, in sicer v sredini mesta.

Najvažnejši med temi zasebnimi
posestniki je nedvomno vojvoda
Westminsterski, njemu sledi po ne-
kem presledku še vedno silovito
bogati lord Portman, a temu lord
Howard de Walden, ki mu je pred
kratkim pripadala vsa Oxfordska
ulica Danes je baje samo še polo-
vica te ulice njegova, a tudi ta
ostanek ni malenkost, saj mu do-
naša letno okrog dva in pol mili-
jona dolarjev. Drugi pomembni
londonski veleposestniki so Earl
of Cadogan, ki je lastnik londonske
umetniške četrti, dalje lord St.
Germain, Sir Spencer Mayoni-
Wilson in še trije ali štirje drugi
plemeniti gospodje.

Velik del posesti lorda Howarda
de Waldena, Earla Cadoganskega
in nekaterih drugih veleposestni-
kov je prešlo v last pred nedavnim
umrlega multimilionarja sira J.
Ellermana, ki je v tem stoletju v
vseh tšini začel nakupovati lon-
donska zemljišča in si je s tem za-
služil velik del svojega pravičnega
imetja. Posest vojvode Westmin-
sterskega je nastala na ta način, da
se je eden njegovih prednikov za
časa kraljice Elizabete poročil z
neko Mrs. Davisono, ki je imel za-
naj tedanjega Londona farma. Na
teli te farne pa se dviga danes
ves elegantni Westend in njegova
sedanja vrednost bi v času kraljice
Elizabete zadostovala za nakup
skoraj vsega angleškega ozemlja.

Portmanovi se morajo za svoje
imetje zahvaliti — oslu. — Pred
manj nego 200 leti je eden izmed
njih zbolel in zdravnik so mu za-
pisali mlek oščice. Lord si je osli-
co kupil in razen nje zunaj Lon-
dona kos zemlje, na kateri se je
lahko udobno pasla. Za vse to je
dal dva tisoč frankov šterlingov,
danes pa je zemlja — brez oščice
— vredna več nego 2 milijona
funtov.

na, potem rusčina, nemščina, fran-
cosčina, nato pa po daljšem pre-
sledu še italijansčina.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, RE-
ZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO-
TCVANJE

V JUGOSLAVIJO

Prako Havre

NA HITREM EKSPRESNEM PARNIKU

PARIS

21. JULIJA

11. Avgusta — 30. Avgusta

ILE DE FRANCE

28. Julija — 18. Avgusta

CHAMPLAIN

14. Julija (apolnoči) — 4. Avg.

NIZKE CENE DO VSEH DELOV

JUGOSLAVIJE

Za pojasnila in potne liste vpra-
šajte naše pooblašene agente

French Line

19 STATE STREET, NEW YORK

11. Julija

Deutschland v Hamburg

13. Julija

Olympic v Cherbourg

14. Julija

Aquitania v Cherbourg

15. Julija

Champlain v Havre

17. Julija

Bremen v Bremen

18. Julija

Manhattan v Havre

19. Julija

Washington v Hamburg

20. Julija

Statenland v Boulogne

21. Julija

Paris v Havre

Leviathan v Cherbourg

22. Julija

Rex v Genoa

4. Avgusta

Europa v Bremen

5. Avgusta

New York v Hamburg

7. Avgusta

Majestic v Cherbourg

8. Avgusta

De France v Havre

10. Avgusta

Albert Ballin v Hamburg

11. Avgusta

Berengaria v Cherbourg

12. Avgusta

Washington v Havre

13. Avgusta

Conte di Savoia v Genoa

14. Avgusta

Champlain v Havre

15. Avgusta

Bremen v Bremen

16. Avgusta

Manhattan v Hamburg

17. Avgusta

Majestic v Cherbourg

18. Avgusta

Aquitania v Cherbourg

19. Avgusta

De France v Havre

20. Avgusta

Berengaria v Cherbourg

21. Avgusta

New York v Hamburg

22. Avgusta

Roma v Genoa

23. Avgusta

Lafayette v Havre

24. Avgusta

Aquitania v Cherbourg

25. Avgusta

Manhattan v Hamburg

26. Avgusta

Albert Ballin v Havre

27. Avgusta

Paris v Havre

28. Avgusta

Europa v Bremen

29. Avgusta

Leviathan v Havre

30. Avgusta

De France v Havre

31. Avgusta

Manhattan v Hamburg

1. Avgusta

Leviathan v Havre

2. Avgusta

Manhattan v Hamburg

3. Avgusta